

Ésszerű takarékoság, a hadtápkiképzés állandó eleme

MN Hadtáp Törzs Kiképzési Osztály kollektívája

Napjainkban, amikor megkezdődik a VI. ötéves terv tervezése, szemünk előtt országosan és a Magyar Néphadseregben egyaránt hatalmas méretekben bontakozik ki a takarékoság jegyében folyó célirányos munka. Cikkünk célja, az, hogy rámutassunk a hadtápkiképzés területén a takarékoság, hatékonyság és a rentabilitás néhány lehetőségére, hozzájáruljunk a fentiek helyes értelmezéséhez, az ésszerű és helyes takarékosági szemlélet kialakításához és alkalmazásához. Ezért úgy véljük, hogy a cím által megjelölt témájú írás felkeltheti a hadtápképzést tervező-szervező és az irányító állomány érdeklődését egyaránt.

A takarékoságról a hadtápkiképzésben nem most beszélünk először. Az aktívabban folyó takarékosági mozgalom és a korábbi évek takarékosági kampányai között számottevő eltérés mutatkozik. A korábbi takarékosági feladatok meghatározott anyagmennyiség vagy forintösszeg előírt időszakra történő megtakarítására irányultak. Jelenleg a takarékoságot – a népgazdasági alaphelyzetből kiindulva – a gazdálkodás tevékenysége szerves elemének (így a hadtápkiképzésnek is) kell felfognunk. E felfogásnak a hadtápkiképzéssel foglalkozó állomány mindennapi tevékenységében, racionális magatartásában kell kifejezésre jutni.

Az utóbbi időben az állami és katonai felső vezetés által hozott takarékosági utasítások, intézkedések az ésszerűsége, a tartalékok további kutatására és feltárására ösztönöznek bennünket a következő alapelvek betartásával: a gazdálkodás hatékonyabb és takarékosabb megvalósítása mellett a néphadsereg harckészültségi, hadrafoghatósági szintje, a kiképzés eredményessége, a személyi állomány élet- és munkakörülményei nem csökkenhetnek; a megtakarításokat a rendelkezésre bocsátott anyagi és pénzügyi eszközök a korábbiaknál ésszerűbb és célirányosabb felhasználással kell elérni úgy, hogy azok hosszabb távon is jelentkezzenek; valamint a takarékos szemlélet szélesítésével állandósítani kell ezt a tevékenységet. Ezeknek az alapelveknek kell érvényt szerezniük mindennapos tevékenységünkben.

A fentiek alapján felvetődik a kérdés: mit jelent a takarékoság a hadtápkiképzésben? Elméleti és gyakorlati tapasztalataink, elvégzett számításaink alapján a lehetséges válaszunk a következő. A hadtápkiképzésben a takarékoság nem más, mint „a rendelkezésre bocsátott anyag, eszköz, pénz, energia és a katonai erő – párosulva a szellemi energiával – arányos, tervszerű és hatékony felhasználása. Ezért követelmény, hogy a hadtápkiképzés végrehajtása során érvényre kell jut-

atni a kiképzés-nevelés egységét és komplexitását, annak érdekében, hogy a hadtápkatonákat, -alegységeket, -egységeket és -törzseket felkészítsük a korszerű harcban a beosztásukból, rendeltetésükből fakadó hadtápbiztosítási feladatok végrehajtására, békében pedig a követelményeknek megfelelő ellátási, gyógyítási stb. feladatok elvégzésére.

Tehát az, hogy a hadtápkiképzés eredményessége nem csökkenhet, nincs ellentmondásban azzal az általunk is felismertekkel, hogy a takarékos gazdálkodás továbbfejlesztésének egyik legfontosabb feladata a megtakarítások növelése, és annak lehetősége a kiképzésben, így a hadtápkiképzésben is mutatkozik.

Melyek ezek a lehetőségek:

- a hadtápkiképzési foglalkozások és gyakorlatok körültekintő és gondos előkészítése, megtervezése, ésszerű és rugalmas levezetése;

- a hadtápgyakorlatokon (rendszergyakorlatokon is) a részt vevő alegység, egység vagy magasabbegység számára esetleg a népgazdaság részére hasznot hozó ipari, szolgáltatási tevékenység végzése, amely egybeesik az adott katonai egység rendeltetésével. (Ilyen lehet például: kenyérsütés, útépítés vagy helyreállítás, szállítás, javítás, szolgáltatás stb. elvégzése);

- új hadtáp-munkamódszerek bevezetése, a hagyományos eljárások tökéletesítése;

- a korszerű kiképzési eszközök, hadtáptantermek és hadtáp gyakorlópályák, imitációs eszközök és makettek célirányos alkalmazása;

- a begyakorlási feladatok kisebb számú technikával és csökkentett távolságon történő végrehajtása;

- a hadtápkiképző állomány munkaerejének és munkaidejének ésszerű kihasználása;

- a szállítási feladatok összehangolása, a vasúti szállítás maximális kihasználása;

- a különböző foglalkozások, gyakorlatok horizontális és vertikális egymásra építettsége, összehangolása, a csökkentett állományú hadtáपालegységek összevont gyakoroltatása;

- a parancsnok hadtáphelyettesek és hadtáptörzsek felkészítési rendszerének hatékonyabbá tétele;

- a kiképzési költségvetési tételekre biztosított pénzüsszegek tervszerű és arányos felhasználása;

- a VSZ hadseregei hadtápszolgálatok által kidolgozott új eljárások, módszerek meghonosítása, alkalmazása.

Úgy ítéljük meg, hogy az előbbiekből néhány kérdés részletesebb elemzést érdemel, ezért szeretnénk az olvasó figyelmét a következőkre ráirányítani a teljességre való törekvés nélkül.

Mindenekelőtt a hadtápkiképzés eredményes megvalósításában, annak hatékonyságában fontos szerepet játszik a tervezés. A hadtápkiképzés tervezése az összefegyvernemi (fcgyvernemi) törzsekkel és más anyagi szolgálati ágakkal az előljárói utasítások, intézkedések figyelembevételével történik. Alapos, egzakt számításokkal alátámasztott tervezéssel, például a szakharcászati foglalkozások, gyakorlatok és hadtáp rendszergyakorlatok céljának, egyes mozzanatai követelményeinek konkrét meghatározásával, a legszükségesebb személyi állomány, anyagi és technikai eszközök bevonásának megállapításával és előírásával több tízezer forintos megtakarítás érhető el.

Jól bevált és egyre terjed az a nézet is, hogy hadtápkötelék kiképzés foglalkozásai, gyakorlati és a HVP-ok összekovácsolása céljából jól felhasználhatók a laktanya közelében levő gyakorlóterek, sőt a hadtáp és törzsgyakorló pályák, esetenként a laktanyaudvarok egyes részei. Ezáltal kevesebb kilométer kerül felhasználásra, amely maga után vonja a kevesebb üzemanyag-felhasználást és a járulékos költségek csökkenését. Jelentős megtakarítás érhető el oly módon is, ha a megtervezett szállítások „jelzett szállítmányok” alkalmazásával kerülnek imitálásra, például kettő darab gépkocsival, ugyanakkor ezek a gépkocsik kiszállítják a következő napi élelmiszert és az ellátáshoz, esetleg pihentetéshez szükséges egyéb anyagokat is.

A hadtápkiképzés eredményességében (a ráfordítás és várható eredmény viszonya) kiemelkedően fontos szerepet játszik a hivatásos, továbbsholgáló és a sorállomány leleményessége, ötletgazdagsága, újítások, új eljárások és a hadtápmunkamódszerek iránti fogékonysága, azok elfogadása és terjesztése.

A helyi kezdeményezéssel elkészített rakodásgépesítő és anyagmozgató eszközök a személyi állomány munkakörülményei fejlesztéséhez járulnak hozzá szerezny mértékben a munkaerő megtakarításán túl. Az anyagok megóvását, események, rendkívüli események bekövetkezését lehet megakadályozni oly módon is, hogy a löszerszállítás, -átadás során éles löszert tartalmazó ládák helyett „súlyra hozott” ládák használatára kerül sor. Az ilyen megoldások egész sora jelentéktelen anyagi és munkaerő-ráfordítással kivitelezhető.

Külön figyelmet érdemel a hadtáp bemutató foglalkozások, gyakorlatok rentábililitása. Itt is, mint minden gyakorlatnál a vonatkozó vezérkari főnöki intézkedés szerint előre ki kell számolni a várható költségeket, majd a rendezvény végén a tényleges költségekkel szükséges ezt összevetni. Azt hiszem az elmúlt években levezetett bemutatók hasznosak voltak a megtekintő állomány és a végrehajtó állomány részére egyaránt. Igaz, esetenként nem került pontos megállapításra, hogy szükség van-e a harcoló és harcbiztosító alegységek tevékenységére. Vegyünk egy konkrét példát. Ha az ESH-en és HSH-en folyó gyógyító-kiürítő tevékenység kerül bemutatásra, akkor nem célszerű a harckocsiszázaddal megerősített gépesített lövész-zászlóalj harcászati bemutatója, hiszen a ZSH-ről érkező imitált sérültek úgy is az ESH-en kerülnek előzetesen markírozásra, a közelben várakoznak az ESH-re való menet megkezdésére, beérkezésére. Ez az alájátszó tevékenység narrátori jelentéssel is megoldható, és ezáltal jelentős megtakarítás érhető el. A hadtáp bemutató foglalkozások, gyakorlatok tervezésében ugyancsak biztosítani kell azt is, hogy hatásuk eredményeként a megtakarítások hosszabb és rövidebb távon egyaránt jelentkezzenek és az adott hadtáptagozatban realizálhatók legyenek. Ez alatt azt értjük, hogy az élet által igazolt hadtápbiztosítási eljárások, módszerek bemutatásával egy időben az újakat is mutassa be, figyelembe véve, hogy a hadtápkiképzést irányító állományba érkező új káderek új ismeretekre tegyenek szert, a régiek pedig az új ismeretek szerzésén túl legyenek meggyőződve hagyományos tevékenységük helyességéről. Jó példa volt erre a „PAJZS-79” gyakorlaton bemutatott koalíciós csapatok feltöltése.

A hadtápkiképzés takarékos megvalósításában jelentős szerepet játszhatnak az előljáró hadtáptörzsek és szakmai előljárók. Tanácsaikkal, szakversenyek szervezésével hozzájárulnak a hasznos szakmai tapasztalatok terjesztéséhez, a kiképzési követelmények alaposabb elsajátításához. Nagyszerű példával szolgál e tekintetben is az MN 5232 hadtápszolgálata. Kezdeményezésükre minden évben megrendezik a seregtestnél a szakácsok, polgári főszakácsok, töltőgépkocsi vezetők,

egészségügyi katonák stb., sőt ebben az évben először az egészségügyi anyagkezelő tiszthelyettesek versenyét. Ezek a szakmai versenyek az SZVM-al együtt jól szolgálják az élenjáró hadtáp-munkamódszerek, -fogások, helyi újítások és kezdeményezések seregtest szintű, szinte automatikusnak mondható elterjedését, a szakmai kiképzettség fokozását. Csak elméletileg jól megalapozott, gyakorlati készséggel és jártassággal rendelkező hadtápkatona képes munkáját az egyre fokozódó követelmények teljesítésével, az anyagi eszközök rentábilis felhasználásával, a hadtáptechnika előírászerű üzemeltetésével a takarékoság újabb területeit feltárni.

Igaz, hogy a takarékoság konkrét mérőszámai kidolgozásának hiánya és az arra való ösztönzés konzervatív jellege esetenként „fékező” szerepet tölt be az újabb eredmények elérésében. Ezért képezi jövőbeni közös feladatunkat a takarékoság eredményeinek publikálásával együtt annak mérőszámainak kidolgozása és rendszerbe foglalása.

Az általunk leírtak egyértelműen bizonyítják, hogy van lehetőségünk a hadtápkiképzés során a takarékoság lehetőségeinek további felismerésére és az esetek többségében mérőszámokkal való kimutatására. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy kiaknázatlan lehetőségek feltárása és hasznosítása egyre aktívabb és együttesebb tevékenységet követel meg a hivatásos hadtápállománytól és a sorállománytól egyaránt. Így az ésszerű takarékoság a hadtápkiképzés állandó elemévé válhat a hadtápkiképzés eredményességének csökkenése nélkül.